

A large orange circle is positioned on the left side of the slide, partially overlapping the white background. Inside the circle, the text 'Sociální podnikání v České republice' is written in white, bold, sans-serif font.

Sociální podnikání v České republice

Marie Dohnalová

UK FHS

zabývá se sociální ekonomikou
a sociálním podnikáním více
než 20 let

Sociální podniky

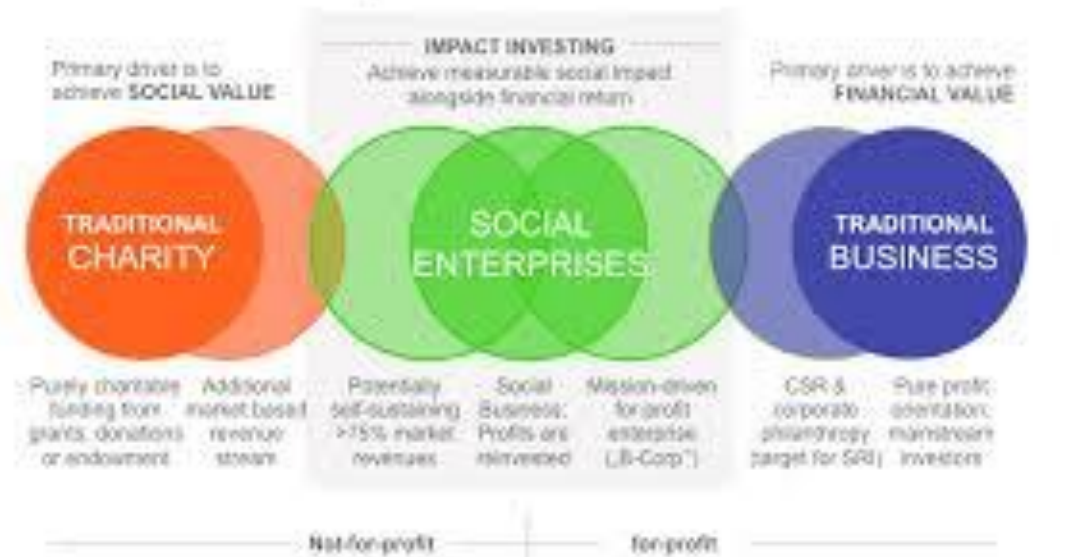
mezi tradiční
charitou
(neziskovými
organizacemi)

a

trhem

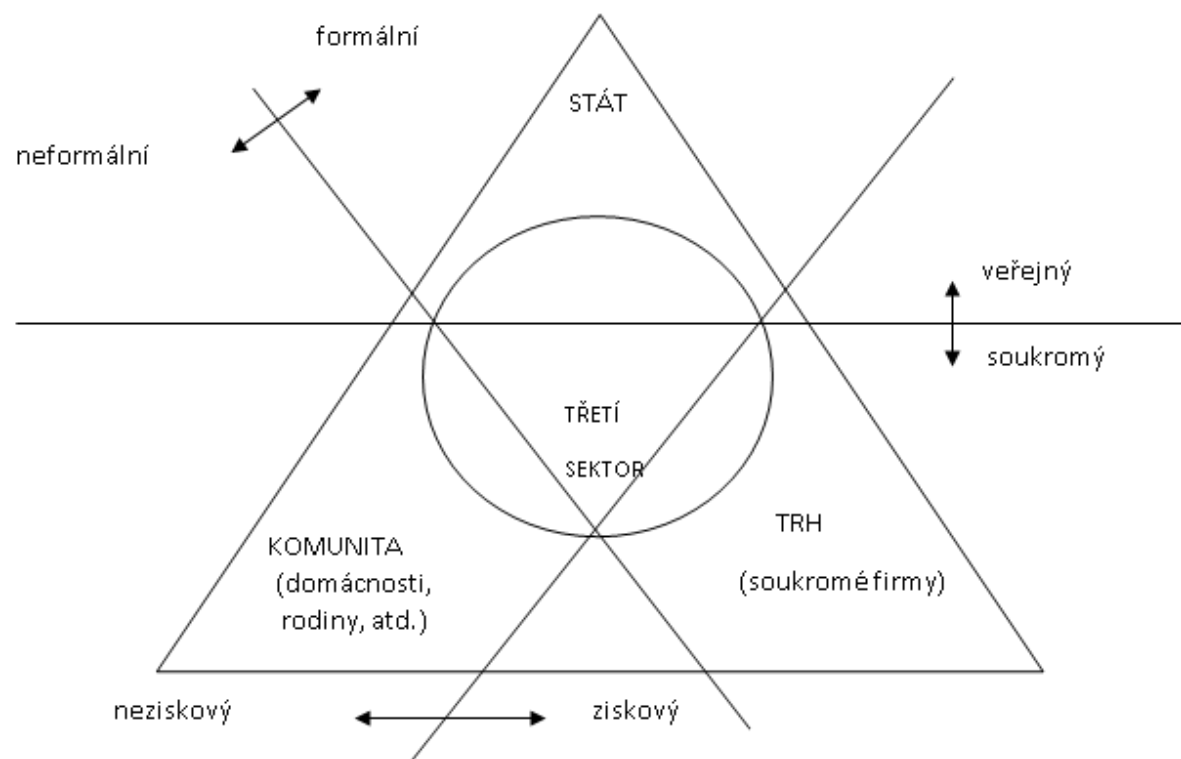
SOCIAL ENTERPRISE

The business model spectrum revisited

Source: Adapted from J. Kujawa, Wharton School, GMU, Pennsylvania State & UVA.

Sociální podniky - třetí sektor – sociální ekonomika

Jak je sociální ekonomika důležitá v EU?

A business model for the future of Europe

- The social economy is made up of a diversity of enterprises and organizations such as cooperatives, mutuels, associations, foundations and social enterprises among other forms that can be specific to each country.
- They are united around the values of: primacy of people and the social objective over capital, democratic governance, solidarity and the reinvestment of most profits to carry out sustainable development objectives.

EU: 2.8 million enterprises and organisations

EU: 13.6 million jobs

Podnikání s pozitivním sociálním dopadem

Sociální prospěch

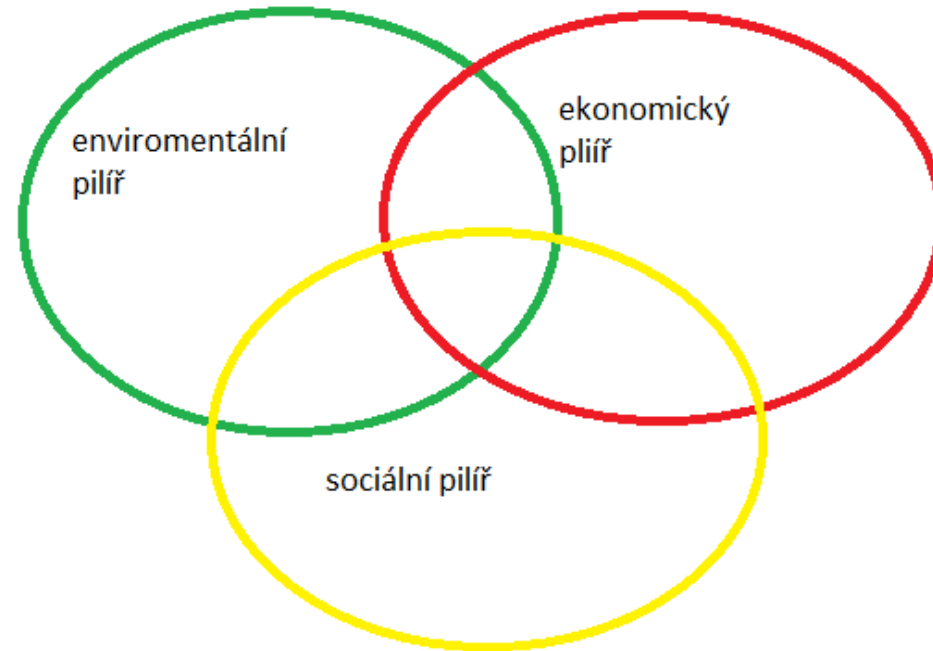
Ekonomický prospěch

Environmentální a místní prospěch

Sociální podniky mohou kombinovat peněžní a nepeněžní zdroje,

placenou a dobrovolnou práci.

Tři P udržitelného rozvoje

Sociální prospěch

Společensky
prospěšný cíl

Integrace osob ze
znevýhodněných
skupin

Ekonomický prospěch

Zisk používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění jeho společensky prospěšných cílů

Nezávislost (autonomie) v manažerském rozhodování a řízení na externích zakladatelích nebo zřizovateli

Alespoň minimální podíl tržeb z prodeje výrobků a služeb na celkových výnosech

Environmentální prospěch

Zohledňování environmentálních aspektů výroby i spotřeby

a/nebo

Provozování aktivit prospívajících životnímu prostředí.

Mezinárodní definice

charakteristiky

Ekonomické hledisko:

- 1) Vykonávání soustavné ekonomické aktivity – výroba zboží nebo poskytování služeb
- 2) Nesení ekonomických rizik
- 3) Alespoň minimální podíl placené práce

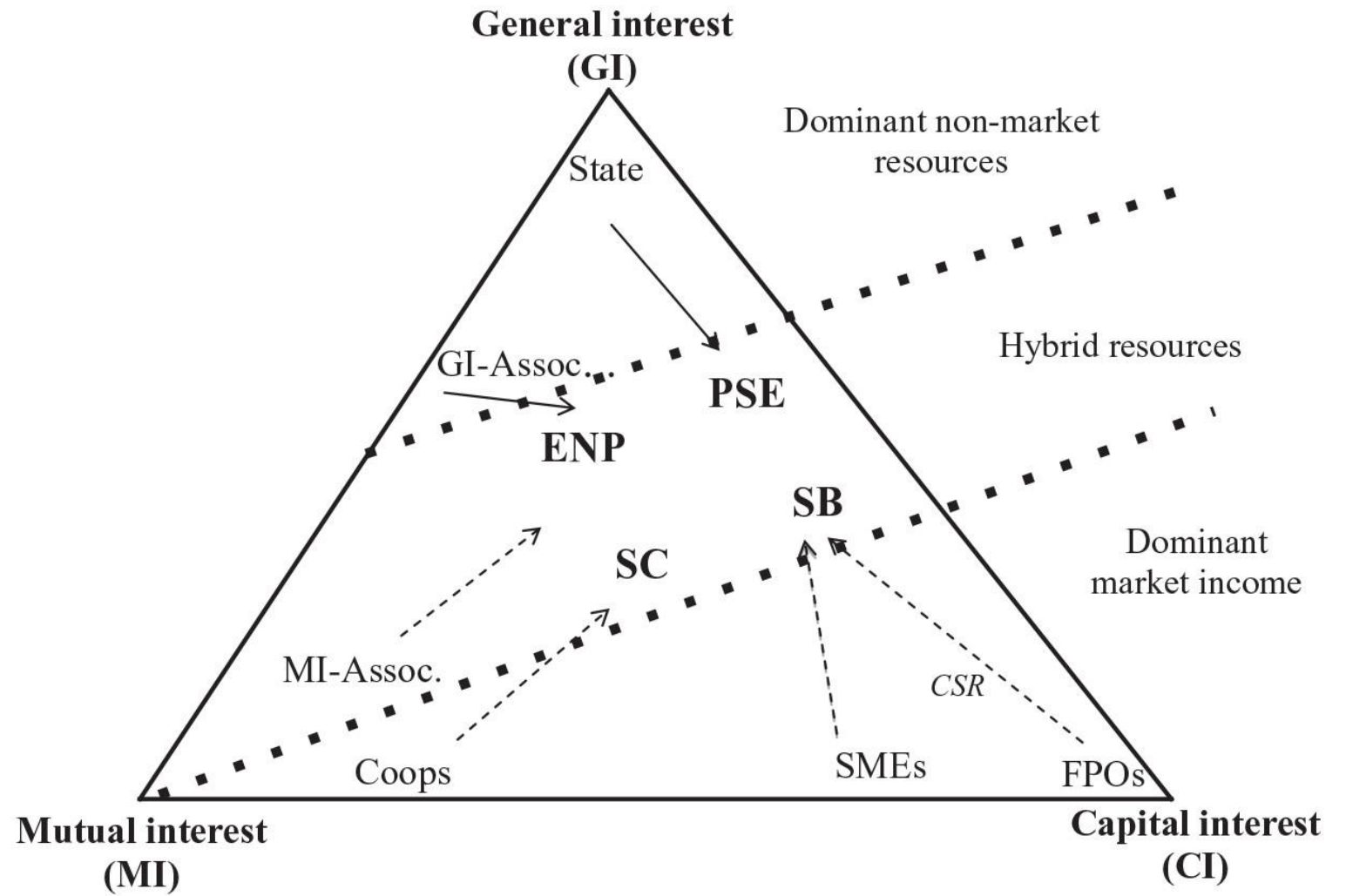
Sociální hledisko:

- 1) Provozování aktivity prospívající společnosti, komunitě nebo specifické sociální skupině lidí
- 2) Založen z iniciativy občanů nebo organizace třetího sektoru
- 3) Limitované rozdělení zisku

Participativní řízení:

- 1) Vysoký stupeň autonomie
- 2) Nezávislost na veřejných či soukromých institucích, rozhodovací pravomoc není založena na vlastnictví kapitálu
- 3) Participativní charakter řízení, který zahrnuje různé strany, které jsou aktivitou dotčeny

Různé
modely
sociálních
podniků

Český integrační SP principy

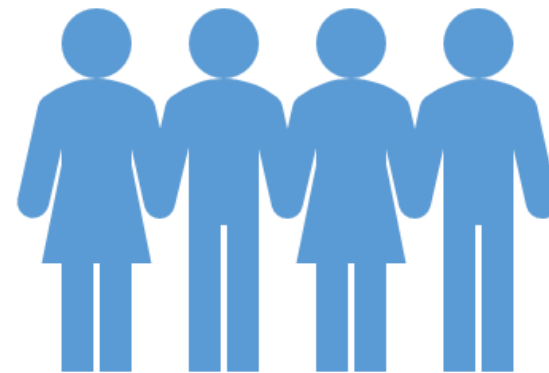
PRINCIPY SOCIÁLNÍHO PODNIKU

Sada rozpoznávacích znaků pro sociální podnik platná dle výzvy 024 OPZ+

1. Společensky prospěšný cíl	2. Sociální prospěch	3. Ekonomický prospěch	4. Environmentální prospěch	5. Místní prospěch
1a) společensky prospěšný cíl zaměstnávání a sociálního začleňování osob znevýhodněných na trhu práce formulován v zakládacích dokumentech	2a) integrace osob ze znevýhodněných skupin 2b) účast zaměstnanců a členů na směřování podniku	3a) případný zisk používán přednostně pro rozvoj sociálního podniku a/nebo pro naplnění jeho společensky prospěšných cílů 3b) nezávislost (autonomie) v manažerském rozhodování a řízení na externích zakladatelích nebo zřizovatelích 3c) alespoň minimální podíl tržeb z prodeje výrobků a služeb na celkových výnosech	4a) zohledňování environmentálních aspektů výroby i spotřeby a/nebo provozování aktivit prospívajících životnímu prostředí	5a) uspokojování potřeb místní komunity a místní poptávky 5b) využívání přednostně místních zdrojů 5c) spolupráce sociálního podniku s místními aktéry

Místní prospěch

- Uspokojování potřeb místní komunity a místní poptávky
- Využívání přednostně místních zdrojů
- Spolupráce sociálního podniku s místními aktéry

Jaké jsou právní formy sociálního podniku v ČR?

Obchodní korporace:

obchodní společnosti, družstva.

Nejčastější právní formou je společnost s ručením omezeným.

Nestátní neziskové organizace:

- spolek,
- fundace (nadace, nadační fondy),
- ústav,
- obecně prospěšná společnost,
- evidovaná právnická osoba založená církví a náboženskou společností.

+

•

○

Integrační sociální podnik

Hlavní charakteristikou je vytvoření podmínek pro pracovní integraci osob, znevýhodněných na trhu práce. Jejich zaměstnávání, aktivity podporující jejich pracovní integraci, možnosti pracovního uplatnění atd.

Důležitý je pojem osoba znevýhodněná na trhu práce.

Původně se integrační sociální podniky zaměřovaly na poskytování pracovní terapie zdravotně znevýhodněným osobám, nyní pracují i s dalšími skupinami osob (dlouhodobě nezaměstnané osoby, migranti, propuštěné osoby, lidé bez domova a další).

+

•

○

Environmentální sociální podnik

- Forma podnikání, která **kombinuje přínos pro životní prostředí a sociální rozměr**. Na rozdíl od integračního sociálního podnikání se kromě zaměstnávání znevýhodněných lidí zaměřuje i na řešení konkrétních environmentálních problémů.
- Environmentálním problémem se rozumí **negativní dopad lidské činnosti na životní prostředí**. Environmentální sociální podnik reaguje konkrétními opatřeními, které tyto následky napravuje.
- Zjednodušeně: pokud by sociální podnikatel nevyvíjel v tom kterém místě svoji činnost, problémy by zůstávaly neřešené.

Problémy - 2 skupiny

- **úbytek biodiverzity, zhoršující se kvalita půdy, ohrožení krajiny a vodních zdrojů**
- **nadměrná spotřeba a nadměrné množství obalů**

Výsledky
dotazníkového
šetření
sociálních
podniků v ČR z
roku 2022

Nejčastější právní formou SP je:

- společnost s ručením omezeným (48%),
- obecně prospěšná společnost (13%),
- spolek (12%),
- ústav (10%)
- družstvo (6%).

Nejčastějšími oblastmi podnikání na úrovni provozoven je:

obchod (30%), textil – výroba, recyklace, re-use18 (26%), propagační a dárkové předměty (26%) a ostatní výroba (26%). Gastro služby obecně dosahují 57%.

Podle expertních odhadů by mohlo v České republice působit až 3800 podnikatelů a podniků, které lze označit za podniky sociální.

